

پایگاه‌های

قرآنی

شبکه اطلاع‌رسانی نور

حسن یوسف زاده

با شکل‌گیری شبکه‌های رایانه‌ای و افزایش حجم اطلاعات، پدیده «انقلاب اطلاعات» به وقوع پیوست و اینترنت بهترین وسیله برای صدور این مجموعه عظیم اطلاعاتی شناخته شد. گرچه در این میان، اطلاعات عرضه شده متفاوت بوده و تشخیص اطلاعات درست از نادرست کار چندان ساده‌ای نیست، ولی باید گفت که اکنون اینترنت با شکوه‌ترین دوران خود را سپری می‌کند و هرچند میزان استفاده از اطلاعات در مقایسه با رشد تولید روزافزون آن بسیار کمتر است، اما مراجعاتی که به اینترنت می‌شود و نیز سرعت روزافزون آن، بسیار زیاد است.

پایگاه‌های اسلامی در عین تنوع و گستردگی و تفاوت‌هایی که در اهداف و فعالیت‌های خود دارند، همگی بخشی از پایگاه خود را به قرآن و علوم قرآنی اختصاص داده‌اند. در این نوشتار برآنیم که ابتدا به طور خلاصه به معرفی مهم‌ترین پایگاه‌ها و صفحات قرآنی شیعه در اینترنت پرداخته و در پایان به جمع‌بندی و نتیجه‌گیری بپردازیم.

قبل از ورود به بحث، بیان این نکته لازم است که پایگاه‌های مربوط به قرآن را در یک نگاه کلی به دو دسته می‌توان تقسیم کرد: الف) پایگاه‌هایی که تنها در زمینه قرآن فعالیت دارند؛ ب) پایگاه‌هایی که در کنار موضوعات گوناگون به قرآن نیز پرداخته‌اند.

در معرفی پایگاه‌ها سعی شده است تا پایگاه‌هایی که حجم قابل ملاحظه‌ای از مطالب خود را به قرآن اختصاص داده‌اند مقدم شوند. البته همان‌طور که قبلاً گفته شد برخی از این پایگاه‌ها به عنوان یک پایگاه قرآنی محسوب بلکه در کنار مطالب دیگر خود، قرآن هم بخشی از آن پایگاه است. اما در عین حال می‌توان به این بخش به مثابه یک پایگاه مستقل نگریست.

در اینترنت

۱. پایگاه الشیعه

www.al-shia.com/html/far/main/index.htm?quran&l

این پایگاه از جمله مهم‌ترین و بزرگ‌ترین پایگاه‌هایی است که در کنار چند موضوع دیگر، فضای قابل ملاحظه‌ای را به قرآن و موضوعات قرآن اختصاص داده است. مطالب این پایگاه به ۱۸ زبان زنده دنیا عرضه می‌شود که مهم‌ترین عناوین صفحه قرآن آن عبارت‌اند:

متن کامل قرآن با قابلیت جستجو در متن و ترجمه همزمان با امکان استماع ترتیل قرآن با صدای ۶ استاد؛

ترتیل قرآن کریم با صدای ۵ قاری مشهور و تلاوت مجلسی توسط ۴۹ قاری؛

آموزش روخوانی و حفظ؛

زندگی‌نامه کوتاه‌ای در باره تعدادی از حافظان و قاریان قرآن؛

ارائه برخی از کتاب‌های تفسیری از جمله برگزیده تفسیر نمونه، تفسیر کوثر، طبقات مفسران شیعه و مقالاتی در زمینه قرآن؛

معرفی مترجمان قرآن به زبان‌های: انگلیسی، فرانسوی و آلمانی.

۲. پایگاه حوزه

www.hawzah.net/per/Q/QDefa.asp?URL=start/QStart.htm

در این پایگاه، ترجمه فارسی آیه الله مکارم شیرازی، ترجمه فارسی استاد فولادوند و ترجمه انگلیسی Irving وجود دارد.

همچنین، تعداد قابل توجهی کتاب و ۴۲۰ مقاله و معرفی ۱۰۰۰ عنوان پایان‌نامه قرآنی از مطالب دیگر این پایگاه

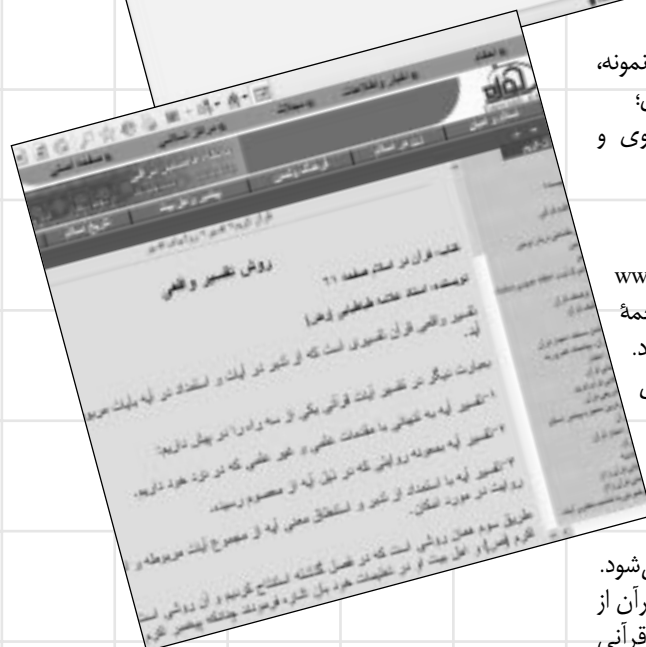
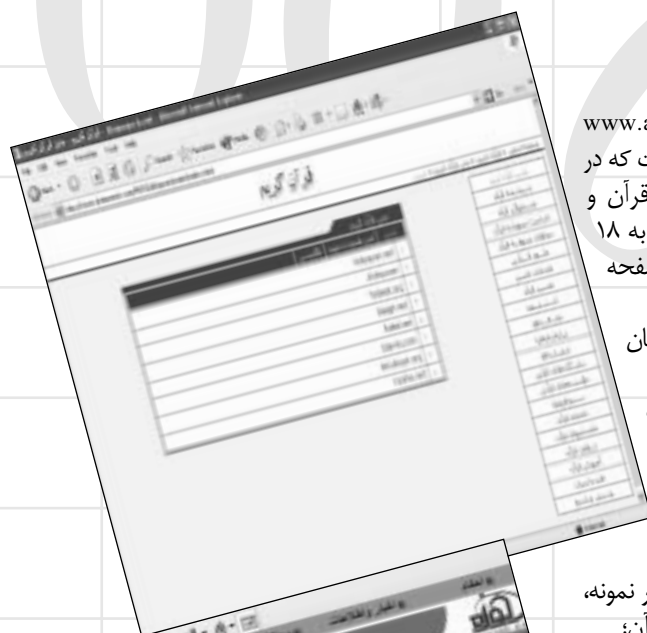
می‌باشد. در بخش دیگری از این پایگاه به معرفی تفسیرهای قرآن پرداخته شده است و گزینه‌ای به نام

«دائرة المعارف قرآن» مشاهده می‌شود که شامل

توضیحاتی در باره اصطلاحات رایج در ترجمه‌ها و تفاسیر می‌شود. در بخش مؤسسات قرآنی، مراکزی که به نوعی در زمینه قرآن از

نظر علمی خدماتی فعالیت دارند، معرفی شده و نگارخانه قرآنی این پایگاه شامل ۴۰ مورد تلاوت مجلسی، تصاویری از قرآن و

قطعاتی فیلم می‌باشد و در مجموع، مطالب نسبتاً زیاد و ارزنده‌ای در این پایگاه جمع‌آوری شده است.

پایگاه است. در مجموع، ۲۵۶ گزینه که شامل: کتاب، مقاله، ترجمه، تفسیر و صوت و تصویر می‌باشد. صفحه قرآن این پایگاه را تشکیل می‌دهد. با این حال، درباره این پایگاه باید گفت که اولاً: از گرافیک خوشایندی برخوردار نیست، ثانیاً: چیدمان مطالب آن براساس منطق خاصی نمی‌باشد؛ یعنی نه موضوعی است و نه الفبایی.

۶. پایگاه مرکز اطلاع رسانی غدیر:

www.ghadeer.org/qoran.html

بخش قرآن پایگاه غدیر بدون شک غنی‌ترین پایگاه شیعی از نظر متون قرآنی است. گفتنی است که ترجمه تفسیر المیزان و نیز تفسیر نمونه برای اولین بار در این پایگاه قرار داده شده است. علاوه بر دو دوره تفسیر مذکور، کتاب‌هایی در زمینه تفسیر قرآن از آثار ارزشمند استاد شهید مطهری و استاد محسن قرائتی به صورت موضوعی نیز آورده شده است.

۷. پایگاه بلاغ:

www.balagh.net/persian/quran/index.htm

در فضایی که در این پایگاه برای قرآن اختصاص داده شده، مقالاتی در موضوعات مختلفی چون: علوم قرآن، معارف قرآن (اعتقادات، اخلاق و فقه)، تفسیر و مفسران و آرایه‌های ادبی قرآن ارائه شده است. این پایگاه در بخش مقالات فارسی با موضوع قرآن، موفق بوده و حجم وسیعی از مقالات را به صورت طبقه‌بندی معرفی کرده است. همچنین ارائه چندین جلد کتاب و معرفی پایان‌نامه‌ها و کتاب‌شناسی قرآن، از دیگر مطالب موجود در این پایگاه می‌باشد.

۸. جامعة القرآن کریم

www.jameatulquran.com

این پایگاه وابسته به مؤسسه فرهنگی قرآنی جامعة القرآن کریم است که از خرداد سال ۱۳۷۷ ه. ش به تربیت حافظان قرآن کریم در شهر مقدس قم اقدام کرده و در همین راستا، بخشی از فعالیت‌های خود را برای اطلاع علاقه‌مندان، در اینترنت قرار داده است و در مجموع، شامل معرفی حافظان قرآن کریم، اخبار و اطلاعات و مطالبی در باره چگونگی آموزش و حفظ قرآن کریم می‌باشد. علاوه بر این، کاربران می‌توانند سؤال‌های خود را از طریق پست الکترونیکی طرح نموده و جواب دریافت کنند.

۳. منابع قرآن در اینترنت

www.quran.org.uk

این پایگاه یکی از بهترین پایگاه‌ها در زبان انگلیسی است که مطالب خود را خوبی دست‌بندی کرده است. حجم مطالب بسیار چشمگیر بوده و در برخی موارد به پایگاه‌های دیگر پیوند خورده است. به طور کلی، می‌توان این پایگاه را دایرة المعارف نسبتاً کاملی درباره قرآن دانست.

مطالب این پایگاه در موضوعات زیر دست‌بندی شده است:

مقالاتی در خور ویژگی‌های منحصر به فرد قرآن؛
بیان کارهای انجام شده در زمینه ترجمه قرآن؛
معرفی تفاسیر قرآن و در برخی موارد متن تفاسیر؛
ارائه متن کتاب و رساله در زمینه‌های مختلف علوم قرآنی.

۴. پایگاه قرآن کریم

www.holyquran.net

یکی از پایگاه‌های خوب و ارزشمند در زبان عربی، پایگاه قرآن کریم است که چند دوره تفسیر قرآن از جمله تفسیر المیزان و مجمع البیان برای اولین بار در این پایگاه قرار داده شده است. در این پایگاه، جستجو در متن تفسیر المیزان به طور کامل و در تفاسیر: مجمع البیان، نور الثقلین و تقریب القرآن در بعضی از سوره‌ها امکان‌پذیر است.

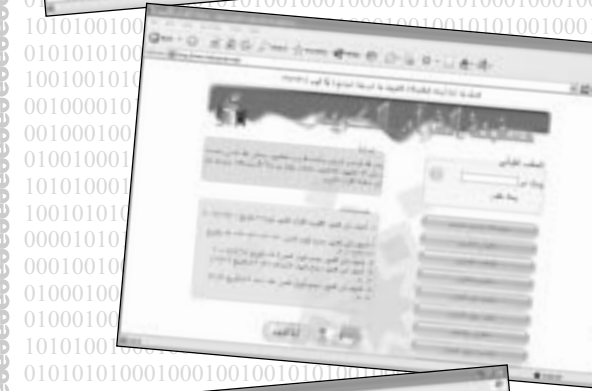
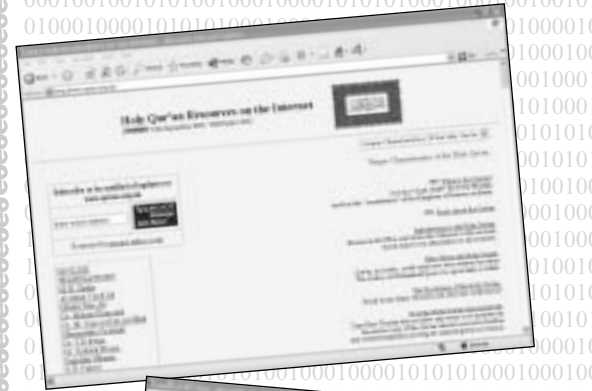
موضوعات دیگری مانند: تدبر در قرآن، قرآن و علم، احادیث در باره قرآن، دعاهایی در باره قرآن و دانستنی‌های قرآن و ارائه ده‌ها جلد کتاب، از دیگر امکانات و مطالب این پایگاه به شمار می‌رود.

۵. پایگاه الاسلام

www.al-islam.org/allah/index.html

این پایگاه به زبان انگلیسی است که مسلمانان مقیم آمریکا آن را پشتیبانی می‌کنند. بی‌تردید می‌توان آن را بزرگ‌ترین پایگاه شیعی به زبان انگلیسی دانست. بیشتر پایگاه‌های دیگر کتاب‌های موجود در پایگاه خود را به این پایگاه پیوند داده و یا از آن استفاده کرده‌اند.

بخش قرآن پایگاه الاسلام نیز مثل بقیه موضوعات آن نسبتاً غنی است. سه ترجمه انگلیسی برای قرآن، تعداد قابل توجهی کتاب و مقاله و نیز ترتیل قرآن به صورت گلچین از قاریان مشهور، از جمله مطالب قرآنی این

۹. مجمع جهانی اهل بیت:

www.ahl-ul-bait.org/quan-final/index-f.htm

در این پایگاه، متن قرآن کریم با گرافیکی جذاب به همراه ترجمه آن وجود دارد، که پس از انتخاب هر آیه می‌توان به ترتیل آن گوش فرا داد و همزمان ترجمه آن را نیز مشاهده کرد.

۱۰. پایگاه المیزان
www.almizan.org
این پایگاه برای اولین بار ترجمه تفسیر المیزان به زبان انگلیسی را عرضه کرده است. اما متأسفانه با اینکه چندین سال از تأسیس آن گذشته، هنوز ترجمه تفسیر المیزان کامل نشده و از جلدهای نخستین آن تجاوز نمی‌کند.

۱۱. شبکه قرآن کریم

www.qurannetwork.com
مهم‌ترین ویژگی این پایگاه آن است که ترجمه قرآن را به ۲۲ زبان زنده دنیا در خود جای داده است.

ضمن اینکه در آن، گزینه‌های پیوند به پایگاه‌های دیگر و تفسیر المیزان نیز به چشم می‌خورد.

۱۲. قرآن برای بچه‌ها

www.quranchildren.com
این پایگاه شامل نقاشی‌هایی است که از سوی دانش‌آموزان دوره‌های ابتدایی و راهنمایی و دبیرستان برای پایگاه ارسال شده و به اسم خودشان در اختیار عموم قرار گرفته است. افزون بر این، برای ایجاد ارتباط با کاربران، نرم‌افزاری معرفی شده که دانش‌آموزان می‌توانند پس از عضویت از طریق آن، به صورت زنده با اساتید مرتبط شده و قرآن را فرا گیرند. همچنین، نرم‌افزار دیگری به نام «پیک قرآن» تهیه شده که جهت ارتباط گفتاری و نوشتاری نسل جوان با تکیه بر دانش فنی داخل کشور و با هدف پرهیز از تبعات منفی مسنجرهای (Messenger) خارجی ارائه گردیده است.

۱۳. فجر قرآن:

www.fajrequran.com
مؤسسه فرهنگی-انتشاراتی فجر قرآن تنها پایگاهی است که روش ساده‌ای را برای قرائت و حفظ قرآن کریم در اینترنت قرار داده است. در این روش، هر درس حدود پنج آیه با زمان اجرای شش دقیقه می‌باشد؛ بدین ترتیب که کاربران همراه با نوار ترتیل قاری نوجوان قرآن، آقای مجید فقیه، ابتدا هر آیه را به دقت گوش نموده و در مرحله دوم همان آیه را همراه استاد

مزمزه می‌کنند و سپس همراه استاد با صدای بلند می‌خوانند و آیات بعدی نیز به همین منوال ادامه می‌یابد.

۱۴. قرآن در پایگاه صدا و سیما:

www.irib.ir/worldservice/quran-etrat/main2.htm

ترتیل پرهیزگار، ترجمه قرآن به زبان‌های: اردو، فرانسه، آلمانی، چینی، انگلیسی، بوسنیایی، ایتالیایی، اندونزیایی و اسپانیایی، و نیز امکان اتصال به رادیو قرآن از مهم‌ترین گزینه‌هایی است که در صفحه قرآنی این پایگاه ارائه شده است.

۱۵. پایگاه کتاب مقدس:

www.theholybook.org
اصلی پایگاه به زبان انگلیسی است که ترجمه قرآن به ۹ زبان را در خود جای داده است.

۱۶. بخش قرآن رافد:

www.rafed.net/books/olom-quran.html
این پایگاه به مرکز جهانی آل‌البیت وابسته است و شامل: متن قرآن کریم، ترتیل قرآن با صدای استاد پرهیزگار، تفسیر فرات کوفی و چندین عنوان کتاب دیگر در زمینه قرآن می‌باشد.

۱۷. پایگاه کوثر:

www.al-kawthar.com/maktaba/list2.htm#tebiyan
در کتابخانه این پایگاه، تفاسیر: المیزان، تبیان، جوامع الجامع، نور الثقلین، تفسیر قمی و چند کتاب دیگر در باره قرآن قابل دسترسی است.

۱۸. پایگاه حدیث:

www.hadith.net/persian/quran/index.htm
این پایگاه که وابسته به مؤسسه دارالحدیث است، در بخش قرآن خود به معرفی ۲۵ نرم‌افزار در زمینه قرآن پرداخته است. همچنین، در گزینه دیگری با عنوان کتاب‌شناسی تعدادی کتاب در زمینه تاریخ قرآن را معرفی کرده است.

۱۹. مؤسسه حافظان قرآن کریم:

www.daroltahfiz.com
طرح آموزش از راه دور حفظ قرآن کریم مهم‌ترین برنامه ارائه شده در این پایگاه است. در صورت اتصال به اینترنت و عضویت در پایگاه، کاربران می‌توانند به صورت ماهانه یا هفتگی برنامه لازم را از طریق پست الکترونیکی دریافت و استفاده کنند. علاوه بر

رواج دارد، بدون اینکه به منبع اصلی داده‌ها اشاره کنند، آنها را ذخیره کرده و با اندک تغییراتی در شکل و ظاهر صفحات به پایگاه خود افزوده‌اند. از این جهت، داوری در خصوص این که کدام پایگاه در عرصه مطالب مقدم بوده، کار چندان ساده نیست.

۲. در بعضی از موضوعات قرآنی، اطلاع‌رسانی خوبی صورت گرفته است، ولی برخی موضوعات دیگر با وجود اهمیت بسیار زیاد آنها، یا اصلاً توجهی به آنها نشده و یا چندان مورد توجه قرار نگرفته‌اند؛ به عنوان مثال، بسیاری از پایگاه‌ها کتاب و مقاله‌های زیادی در صفحات خود قرار داده‌اند و یا در زمینه ترتیل قرآن هر پایگاهی حداقل یک دوره ترتیل ارائه نموده است. اما در موضوعات مهمی مثل آموزش تجوید یا روخوانی قرآن، پایگاهی را به زبان فارسی پیدا کرد. در زمینه تلاوت قرآن نیز قاریان مشهور عربی و مصری، زیاد به چشم می‌خورند، ولی نامی از قاریان مهم کشورمان دیده نمی‌شود.

۳. با وجود اینکه گرفتن اطلاعات آماده از پایگاه‌های دیگران و ارائه مطالب مشابه و تکراری، امری ناپسند جلوه می‌کند، اما وجود پایگاه‌های مشابه حتی در صورتی که بدون ذکر مأخذ از مطالب پایگاه‌های دیگر استفاده کنند، از جهاتی مفید است؛ زیرا اولاً: در مواردی که پایگاه بنا به دلایل مختلفی مسدود شده و قابل دسترسی نمی‌باشد، چنانچه مطالب آن در دیگر سایت‌ها موجود نباشد، با از بین رفتن یک پایگاه منابع عظیمی از اطلاعات از دست می‌رود. ثانیاً: تکرار مطالب در حد معمول، موجب جذب کاربران بیشتری از پایگاه‌های متعدد به سوی یک مجموعه مطالب مفید و کارساز می‌باشد.

۴. با مطالعه و بررسی پایگاه‌های مربوط به قرآن در اینترنت روشن می‌شود سهم زبان فارسی و پایگاه‌های شیعی نسبت به زبان‌های دیگر اندک است که شاید یکی از علل آن تازه بودن پدیده اینترنت در کشور ماست. در عین حال، باید بیشتر از این‌ها وظیفه خود را در قبال قرآن ادا کنیم.

۵. عدم وجود سیستم اطلاع‌رسانی صحیح و به موقع، موجب انجام کارهای تکراری در بیشتر زمینه‌ها از جمله موضوع قرآن است که موجب صرف هزینه‌های سنگین و اوقات ارزشمند است. حل این مشکل در مرحله اول به دست متصدیان پروژه‌هاست که باید خبر پروژه‌های جاری خود را به موقع در اختیار وسایل ارتباطی و اطلاع‌رسانی قرار دهند.

این، امتحان شفاهی برای ساکنان تهران به صورت حضوری، و برای غیر آنان به صورت الکترونیکی برگزار می‌شود. ترتیل و تلاوت قرآن نیز در این پایگاه موجود است.

از آنجا که اطلاع‌رسانی صحیح و کافی خود بخش مهمی از فعالیت‌های لازم در معرض موضوعات گوناگون همچون قرآن به شمار می‌رود، اکنون مناسب است به برخی از پایگاه‌هایی که به جمع‌آوری آدرس‌های اسلامی از جمله قرآن اقدام کرده‌اند، اشاره می‌کنیم:

۱. جستجوگر پایگاه‌های شیعی:

www.shiasearch.com.PERSIAN/

quran/matn/index.html

این پایگاه بزرگ‌ترین جستجوگر در معرفی و دسته‌بندی پایگاه‌های شیعی است که در زمینه قرآن صفحات زیادی را با تقسیم‌بندی موضوعی نشانی‌دهی کرده است. در شاخه قرآن، زیر گزینه‌هایی مانند: متن قرآن، ترجمه قرآن، جستجوگر قرآن، احادیث مربوط به قرآن، دعا‌های مربوط به قرآن، علوم قرآنی و مقدمات تفسیر دیده می‌شود. کاربران با مراجعه به این پایگاه می‌توانند از طریق طبقه‌بندی موضوعی و ساختار درختی، در کوتاه‌ترین زمان به فهرستی از پایگاه یا صفحات فعال در زمینه موضوع مورد نظر خود دست یابند.

۲. راهنمای پایگاه‌های اسلامی:

<http://rahnam.noor.net>

این پایگاه که وابسته به شبکه اطلاع‌رسانی نور است، پایگاه‌های مختلف اسلامی در ۱۴ موضوع و در سه زبان: فارسی، عربی و انگلیسی طبقه‌بندی نموده و هر پایگاه را به صورت مختصر معرفی کرده است. از مهم‌ترین گزینه‌های این پایگاه، قرآن کریم است که در مجموع، ۱۱۰ آدرس قرآنی را در هر سه زبان معرفی نموده است.

نتیجه‌گیری

در پایان پس از معرفی پایگاه‌های قرآن، لازم است نکاتی چند را به عنوان جمع‌بندی و نتیجه‌گیری بیان نماییم.

۱. پایگاه‌هایی که به نوعی در زمینه‌های قرآنی فعالیت دارند، جز اندکی از آنها را نمی‌توان به عنوان پایگاه‌های قرآنی مستقل به حساب آورد؛ چون تعداد پایگاه‌هایی که برای اولین بار به تولید و اطلاع‌رسانی در مورد قرآن اقدام کرده‌اند، انگشت شمار است و بقیه پایگاه‌ها در حقیقت، یا برنامه خود را به مطالب دیگران پیوند داده‌اند و یا آنچنان که امروزه

